

Die uw jeugd vernieuwt als die van een arend

De Reformatie

Weekblad tot ontwikkeling van het gereformeerde leven

Universiteit of seminarie



Waarom moet je, als je predikant wil worden, een universitaire studie volgen? Waarom houden de gereformeerde kerken voor de opleiding van dominees een eigen theologische universiteit in stand? Is dat wel vol te houden, gezien de eisen die de overheid tegenwoordig aan universiteiten stelt? Kan het niet eenvoudiger, bijvoorbeeld op de manier van een seminarie?

G. Kwakkel ■

In dit nummer

Kerkelijk leven - G. Kwakkel
De goede herder(s) 733

Meditatief - A.J. Mol
Tweede hands liefde 738

Wandelen met God - B. Luiten
De spiegel van de pinkstergemeente 739

Aan de Broederweg - G. Kwakkel
Waardering voor onderzoek van
Apeldoorn en Kampen 742

Uit de kerken en Persberichten

Op zaterdag 10 juni 2006 werd aan de Theologische Universiteit in Kampen voor het eerst een universiteitsberaad gehouden. Het universiteitsberaad is ingesteld door de generale synode van Amersfoort-Centrum 2005. Het is bedoeld als een platform voor gedachte-wisseling over het werk aan de universiteit. Naast het bestuur en de docenten van de universiteit nemen leden van een groot aantal generaal-synodale deputaatschappen aan het beraad deel.¹

Tijdens het eerste universiteitsberaad werd speciale aandacht besteed aan het wetenschappelijke karakter van de opleiding en de eisen die de overheid in dat verband stelt. Dit stond mede tegen de achtergrond van de onderwijsvisitatie, waarvan het rapport dit voorjaar verschenen is. Als rector heb ik de bespreking ingeleid met een referaat. In dit artikel is een deel van dat referaat verwerkt.² In een vervolgartikel in de rubriek *Aan de Broederweg* wil ik iets vertellen over de nieuwe structuur van de opleiding, onderverdeeld in een Bachelor- en een Master-opleiding. In een derde artikel hoop ik in die rubriek een terugblik te geven op de onderwijsvisitatie.

Universitair niveau

Waarom laten de gereformeerde kerken hun predikanten opleiden aan een theologische universiteit? Voor het antwoord op die vraag moet je minstens teruggaan tot 1574. Zoals velen zich van vaderlandse geschiedenis herinneren, vonden toen het beleg en het ontzet van de stad Leiden plaats. Voor de moed die Leiden getoond had, werd de stad beloond met de stichting van een universiteit. Dat werd de eerste universiteit in Noord-Nederland, de latere republiek van de zeven provinciën. De universiteit opende haar poorten in het daarop volgende jaar, 1575. Een belangrijke reden waarom men de stichting van een universiteit wenselijk vond, was de behoefte aan predikanten voor de gereformeerde kerken. Men koos niet voor leken-predikers, maar voor goed opgeleide mannen. De aangewezen weg daarvoor was een studie aan een universiteit, dus de plek waar de wetenschap volgens de regels van de kunst beoefend en onderwezen werd. Later kwamen er andere universiteiten met theologische faculteiten bij, zoals in Groningen en Utrecht. In de negentiende eeuw had het onderwijs aan deze faculteiten veel van het oorspronkelijke gereformeerde karakter verloren. Dat was een van de ontwikkelingen die leidden tot de Afscheiding van 1834.

omwille van zichzelf beoefend werd. De opleiding moest goed voorbereiden op de praktijk van het ambtelijk werk en moest een geestelijk karakter hebben. Men was zich bewust van de risico's van het wetenschappelijk bedrijf. Toch werd uitgesproken dat de opleiding aan de school van de kerken op hetzelfde niveau zou moeten staan als die van de theologische faculteiten aan de rijksuniversiteiten. De theologische inhoud en overtuiging moesten anders zijn. Maar wat betreft de wetenschappelijke kwaliteit van het onderwijs wilde men niet onderdoen voor de universiteiten.

Hogeschool = universiteit

Na de Doleantie van 1886 en ook na de Vereniging van 1892 stond het goed recht van een eigen kerkelijke opleiding op wetenschappelijk niveau regelmatig ter discussie. Velen gaven de voorkeur aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. In 1936 leek die storm enigszins geluwd te zijn. De generale synode van de Gereformeerde Kerken besloot toen de naam van de school van de kerken in Kampen te veranderen in Theologische Hogeschool. Daarmee werd ook in de naam tot uitdrukking gebracht, dat de school van de kerken een academische instelling wilde zijn, van hetzelfde gehalte als de theologische faculteiten in Amsterdam, Leiden, Utrecht,

universiteit in vele verschillende richtingen kon studeren. Aan een hogeschool kon je alleen terecht voor één bepaalde discipline. Zo had je de Technische Hogeschool in Delft en de Landbouwhogeschool in Wageningen. Je zou dergelijke instellingen kunnen beschouwen als zelfstandige faculteiten. Zij stonden op zichzelf in plaats van met andere faculteiten een brede universiteit te vormen. In de jaren '80 is het beleid met betrekking tot de namen van hogescholen en hogere scholen herzien. Er werd een wet aangenomen, die bepaalde dat HBO-instellingen voortaan hogescholen zouden heten. De instellingen die tot die tijd hogescholen heetten, gingen vanaf dat moment als universiteiten door het leven. Zodoende werd de Technische Hogeschool in Delft de Technische Universiteit Delft, terwijl de naam van de Landbouwhogeschool in Wageningen veranderde in Landbouwuniversiteit. In de wet was de mogelijkheid tot een uitzondering opgenomen. Instellingen die hogeschool wilden blijven heten, mochten dat doen. Als ik goed ben ingelicht, heeft een verzoek vanuit de kring van de Theologische Hogeschool in Kampen een rol gespeeld bij het aanbrennen van die uitzondering in het wetsvoorstel. In Kampen dacht men, dat de kerkelijke achterban zeer gehecht zou zijn aan de naam Theologische Hogeschool en niets zou voelen voor een wijziging van de naam in Theologische Universiteit. Daarom stelden de toenmalige curatoren aan de generale synode van Spakenburg-Noord 1987 voor de naam Theologische Hogeschool vooralsnog te handhaven.

Maar de afgevaardigden van de kerken ter synode beslisten anders. In afwijking van het voorstel vanuit Kampen besloten zij toch de naamgeving zoals de nieuwe wet die als regel voorschreef, te volgen. En zo veranderde de naam van de Theologische Hogeschool in Theologische Universiteit.

Het is goed voor ogen te houden, dat dat niets anders was dan een naamswijziging, die bovendien op verzoek vanuit de kerken is doorgevoerd. Aan de inhoud en de opzet van het werk aan de school van de kerken veranderde niets. Het enige verschil was, dat een wetenschappelijke opleiding in de theologie vanaf die tijd niet langer Theologische

aan de inhoud en de opzet van het werk aan de school van de kerken veranderde niets

Voor de Afscheidenen was de theologische opleiding aan de bestaande universiteiten niet langer een verantwoorde route naar het predikantschap. Aanvankelijk verzorgden predikanten op verschillende plaatsen een opleiding bij zich aan huis. In 1854 kwam het tot de stichting van één Theologische School voor alle afgescheiden kerken in het hele land. Als vestigingsplaats werd Kampen uitgekozen. Het doel van de Theologische School was duidelijk het opleiden van predikanten. Het ging er niet om een instituut op te richten waarin de theologische wetenschap

enzovoort. In die tijd was 'hogeschool' namelijk niet, zoals tegenwoordig, de aanduiding van een instelling voor hoger beroepsonderwijs, een HBO-school. HBO's, zoals de HTS, de Hogere Technische School, en de HEAO, de school voor Hoger Economisch en Administratief Onderwijs, werden tot in de jaren 80 van de twintigste eeuw aangeduid als 'hogere scholen'. De naam 'hogeschool' daarentegen werd gebruikt voor instellingen die qua niveau niet onderdeden voor de rijksuniversiteiten. Het enige verschilpunt tussen hogescholen en universiteiten was, dat je aan een

Hogeschool maar Theologische Universiteit moest heten.

Overheidserkenning

Ik zet even een stap terug in de tijd. De synode van 1936 koos er voor om de school van de kerken als een wetenschappelijke instelling aan te duiden, maar trok daar nog niet alle consequenties uit. Dat gebeurde pas in 1945, op de eerste synode na de Vrijmaking. Toen werd een lange strijd beslecht, doordat de generale synode besloot het promotierecht van de hoogleraren van de Theologische Hogeschool te erkennen. Tot die tijd mocht de school alleen bullen voor kandidaten in de theologie uitreiken (dat was toen het diploma waarmee je predikant kon worden). Vanaf dat moment mochten er ook doctorale examens worden afgelegd en konden doctorandi na voltooiing van een proefschrift bevorderd worden tot doctor in de theologie. Met andere woorden: de school van de kerken mocht ook feitelijk gaan doen wat al in haar naam Theologische Hogeschool lag opgesloten.

In die tijd was de Theologische Hogeschool nog niet door de overheid erkend. Dat betekende dat de uitgereikte diploma's alleen geldigheid hadden voor personen en instellingen die overtuigd waren van de kwaliteit van de opleiding in Kampen. Dat veranderde in 1975. De Theologische Hogeschool verwierf toen bij de overheid de zogenaamde 'aanwijzing' als instelling van wetenschappelijk theologisch onderwijs.

Dat hield in, dat de overheid de Theologische Hogeschool aan de Broederweg in Kampen erkende als een wetenschappelijke theologische instelling. 'Kampen' stond voortaan voor de overheid op één lijn met de theologische faculteiten aan de rijksuniversiteiten. De diploma's van de afgestudeerden hadden dezelfde waarde als die van kandidaten, doctorandi en doctores van de grote universiteiten. Zij moesten ook door alle instellingen in Nederland als geldige getuigschriften aanvaard worden.

Tegelijk was het niet zo, dat de overheid zeggenschap over de school kreeg. De Theologische Hogeschool kon als aangewezen instelling aanspraak maken op bekostiging door de rijksoverheid, maar zij kon daar ook van afzien.

Hetzelfde gold met betrekking tot studiebeurzen voor de studenten. De erkenning van de diploma's die in 1975 verworven werd, reikte tot ver buiten de grenzen van Nederland. Nederland heeft met heel veel landen een cultureel verdrag gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt over de wederzijdse erkenning van diploma's. Vanaf 1975 vielen ook de Kamper getuigschriften onder die verdragen. Zo was er een aantal

het betekent ook, dat er wetenschappelijk theologisch onderzoek verricht moet worden

jaren geleden een student, die was afgestudeerd aan een niet door de overheid erkende predikantsopleiding in het buitenland. Vervolgens legde hij in Kampen met goed gevolg het doctorale examen af. Toen hij in zijn eigen land predikant wilde worden, weigerde zijn kerkgenootschap hem toe te laten, omdat hij niet over een geldig diploma zou beschikken. Totdat op de ambassade het cultureel verdrag te voorschijn werd gehaald; toen kon zijn kerk er niet langer onder uit het Kamper doctoraal te accepteren.

Uiteraard ging de Nederlandse overheid bij de toekenning van de status van 'aangewezen instelling' niet over één nacht ijs. Een belangrijke rol in de procedure speelden de dissertaties die tot dan toe in Kampen verdedigd waren. Die werden ter beoordeling opgestuurd naar de theologische faculteit van één van de rijksuniversiteiten. De hoogleraren daar waren het, zoals te verwachten viel, niet met alles eens wat in de Kamper proefschriften beweerd werd (dat is overigens onder theologen zelden het geval). Maar zij constateerden wel, dat de proefschriften van een goed niveau waren. Zij voldeden ruimschoots aan de kwaliteitseisen die voor dissertaties gelden.

Verplichtingen

De erkenning van de Theologische Universiteit door de overheid brengt verplichtingen met zich mee. Allen die aan de school van de kerken verbonden zijn, moeten samen blijven waarmaken dat de universiteit echt een instelling van wetenschappelijk onderwijs is. Dat

stelt eisen aan het gehalte van het onderwijs. Het betekent ook, dat er wetenschappelijk theologisch onderzoek verricht moet worden. Een vrij recente ontwikkeling is, dat het toezicht van de overheid op de aangewezen instellingen veel meer is gaan omvatten dan in 1975. Zowel het onderwijs als het onderzoek moeten eens in de zes jaar beoordeeld worden door een visitatiecommissie. Ook is de erkenning

geen vaststaand gegeven meer. Zij moet elke zes jaar opnieuw worden aangevraagd

Tegen deze achtergrond is het begrijpelijk dat soms de vraag gesteld wordt, of het wel mogelijk is te blijven voldoen aan de eisen die de overheid aan universiteiten stelt. Gaat daar niet heel veel menskracht en geld in zitten? Houden wij dat als kleine kerkelijke instelling vol? Hoe ver moeten wij daarin gaan?

De seminarie-vorm

Er is namelijk ook een alternatief denkbaar. Als de school van de kerken niet meer als erkende universiteit verder zou kunnen leven, zou zij omgevormd kunnen worden tot een seminarie. Dus: een opleiding van predikanten zonder universitaire status, met een duidelijke gerichtheid op de kerkelijke praktijk.

Voor deze opleidingsvorm valt best iets te zeggen. Er zijn verschillende seminaries op diverse plaatsen in de wereld, die bekwame voorgangers afleveren. Als je voor deze vorm kiest, kunnen de docenten zich helemaal concentreren op het lesgeven. Aan hen hoeft niet meer de eis gesteld te worden, dat zij wetenschappelijke theologische publicaties produceren. Zij hoeven geen tijd meer te investeren in het begeleiden van doctoraalscripties en promotiestudies. Mogelijk kan daarom met een kleinere staf volstaan worden dan het aantal mensen dat momenteel aan de Theologische Universiteit werkt. Daar staat echter tegenover, dat studenten aan een seminarie geen beurzen van de overheid krijgen. Alle

kosten van hun studie moeten door henzelf of door de kerken gedragen worden.

Verder is het zo, dat zich bij een seminarie doorgaans alleen mannen aanmelden die serieus van plan zijn predikant te worden. Zij hebben allemaal dezelfde motivatie en hetzelfde doel en vaak ook al ervaring in het kerkelijk leven. Dat kan ten goede komen aan het geestelijke gehalte van het gemeenschapsleven, dat je samen aan de instelling hebt. Bij een universitaire opleiding kan eerder een spanning ontstaan tussen mensen die in de eerste plaats voor de studie komen en graag willen dat het academisch toegaat, en mensen helemaal gericht zijn op de ambtelijke praktijk.

Maar de nadelen van de seminarievorm zijn groter. Of, laat ik het zo zeggen: als wij nú in Kampen voor de seminarievorm zouden kiezen, zouden wij heel veel dingen prijsgeven, die wij in het verleden verworven hebben. Wij zouden daarmee tekort doen aan de verantwoordelijkheid die wij in de loop van de tijd en in onze situatie gekregen hebben.

In de eerste plaats heeft de seminarievorm als nadeel, dat veel minder werk gemaakt wordt van de door-denking en ontwikkeling van de theologie. Uiteraard denken ook seminariedocenten zelfstandig na. Maar de ontwikkeling van de theologie laten zij toch aan andere instellingen en de mensen die daar werken over. Daar word je dan afhankelijk van. Hetzelfde geldt voor de opleiding van toekomstige docenten. Als je zelf geen doctorsopleiding meer in huis hebt, ben je ook op dat punt aangewezen op andere theologische faculteiten, waarvan de overgrote meerderheid zoals bekend niet de gereformeerde overtuiging is toegedaan. Een en ander betekent tegelijk dat het niveau waarop er aan de eigen instelling van de kerken theologie beoefend wordt op korte of langere termijn gaat dalen. De uitdagingen en de werkomgeving die daarvoor nodig zijn, ontbreken immers. In de tweede plaats kunnen wij als seminarie veel minder betekenen voor kerken in het buitenland. In de afgelopen jaren hebben vele studenten uit het buitenland een of meer jaren in Kampen doorgebracht. Een aanzienlijk aantal van hen functioneert nu als docent aan

theologische opleidingen in hun land van herkomst. Om een indruk te geven, zonder volledig te zijn, noem ik de volgende landen, zowel in Europa als daarbuiten: Duitsland, Frankrijk, Roemenië, Canada, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika, Zuid-Korea en Japan. In de nabije toekomst komt daar in elk geval Indonesië nog bij. Voor al deze mensen was studie aan de Theologische Universiteit in Kampen interessant, niet alleen vanwege de gereformeerde overtuiging, maar ook vanwege de officiële erkenning van de diploma's, tot en met de doctorsbul. De combinatie van gereformeerde theologie en erkende diploma's maakt Kampen (en Apeldoorn) tot vrij unieke instellingen in de wereld.

hebben de kerken academisch geschoolde voorgangers nodig?

Het laatste wat ik in dit verband wil noemen, is zeker niet het onbelangrijkste. Kiezen voor de seminarievorm heeft als gevolg, dat de kerken in ons eigen land geen academisch geschoolde voorgangers meer zullen krijgen. Dat betekent een breuk met een eeuwenoude traditie in Nederland en West-Europa. En het is zeer de vraag of de kerken daarop op dit moment zitten te wachten. Het tegendeel lijkt eerder het geval te zijn.

Universitaire scholing

Hebben de gereformeerde kerken in Nederland inderdaad behoefte aan dominees met een universitaire opleiding? Het stellen van die vraag biedt mij de gelegenheid iets te vertellen over de bezinning op de invulling van het predikantschap, die de afgelopen tijd heeft plaats gevonden, in en rond de Theologische Universiteit. Wat voor predikanten hebben de kerken in de nabije toekomst nodig? Over welke bekwaamheden moeten zij beschikken? Wat behoort wel en wat behoort niet tot hun takenpakket? In de eerste maanden van 2005 hebben wij deze vragen aan de orde gesteld tijdens regiobijeenkomsten met kerkleden, op zes plaatsen in het land. Na die bijeenkomsten zijn wij aan de slag gegaan met de verwerking van de gespreksverslagen van de bijeenkomsten en de enquê-

tes die toen ingevuld zijn. Dat kostte veel meer tijd dan wij ingeschat hadden. Op basis van het materiaal en onze eigen bezinning is door enkele docenten een notitie opgesteld, waarin zij een visie op de invulling van het predikantsambt in de toekomst formuleren. Na bespreking door de gezamenlijke docenten is de notitie onderwerp van gesprek geweest in een ontmoeting met de studenten, in een vergadering van de colleges van bestuur en toezicht van de Theologische Universiteit en tijdens het predikantencongres. Mogelijk wordt er binnenkort nog een keer met de predikanten over gesproken; in elk geval zal ook nog overleg met de deputaten Dienst en Recht plaatsvinden. Het is nog

steeds de bedoeling dat daarna een nieuwe serie regiobijeenkomsten belegd wordt.

De bespreking over deze zaak is dus nog niet afgerond. Daarom kan ik er nu niet veel van zeggen. Wel kan ik onder voorbehoud iets vertellen over de richting waarin wij als docenten denken, voorzover dat relevant is voor de vraag die ons nu bezighoudt: hebben de kerken academisch geschoolde voorgangers nodig?

Volgens ons moet concentratie op het Woord van God en de dienst daaraan kenmerkend zijn voor de taakomschrijving van de predikanten. Zij moeten het Woord van God verkondigen. Daarom moeten zij dat Woord grondig kennen, erover nadenken, het zelfstandig bestuderen en uitleggen. Daarbij dienen zij gebruik te kunnen maken van wat de kerk en theologen in het verleden over de inhoud van Gods Woord gezegd hebben. Zij moeten kunnen zeggen wat het Woord van God vandaag betekent. Daartoe moeten zij ook in staat zijn om de actuele leefsituatie van de gemeenteleden te 'lezen' en te analyseren, om zo concreet en toegespitst de weg te wijzen. Op die manier zijn zij echte voorgangers, die geestelijke leiding geven aan de gemeente.

Deze concentratie op het Woord staat tegenover het 'manusje van

alles zijn', wat je tegenwoordig in de praktijk soms ziet. De predikant moet dat doen waarvoor hij opgeleid is en waarvan je dus mag verwachten dat hij daar echt goed in is: werken met het Woord van God en daarmee leiding geven aan de gemeente, door de kracht van de Heilige Geest. Naast deze concentratie kan in beperkte mate differentiatie plaatsvinden. De ene predikant zou zich bijvoorbeeld meer kunnen specialiseren in bijzonder pastoraat, een ander in missionaire toerusting of evangelisatiewerk.

Hoe dan ook, bij deze taakomschrijving hoort, dat een predikant een degelijke opleiding heeft. Wanneer deze lijn gevolgd wordt, is het des te meer noodzakelijk, dat hij academisch gevormd wordt, aan een universiteit.

Een andere reden om op dit punt de lat niet lager te gaan leggen, ligt in de samenstelling van de gemeenten. In de afgelopen jaren is het opleidingsniveau van het gemiddelde gemeentelid behoorlijk gestegen. Uiteraard zijn er plaatselijke verschillen, maar over het geheel genomen kan aan de maatschappelijke ontwikkeling absoluut geen argument ontleend worden om wat betreft de opleiding van de voorgangers met minder te volstaan dan vroeger, integendeel.

Tegelijkertijd zal er echter iets anders moeten gebeuren. Op verschillende plaatsen gebeurt dat trouwens al. Als de predikanten zich concentreren op de dienst aan het Woord, zullen zij soms minder betrokken zijn bij bepaalde taken die zij nu wel vervullen. Ouderlingen, die hun ambtswerk moeten doen naast hun normale werk, kunnen die taken uiteraard niet allemaal overnemen. Kerkelijke wer-

kers met een HBO-opleiding zouden hierin kunnen voorzien en doen dat reeds in diverse gemeenten. Er is dus niet alleen behoefte aan universitair geschoolde predikanten, maar ook aan anders opgeleide werkers. De Theologische Universiteit heeft daar geen eigen georganiseerde opleidingen voor.

concentratie op het Woord staat tegenover het 'manusje van alles zijn'

Wel draagt zij medeverantwoordelijkheid voor de opleiding Kerkelijk Werk van de Gereformeerde Hogeschool in Zwolle. Het is duidelijk dat naarmate er meer kerkelijke werkers komen, er dringender behoefte is aan goede afspraken over de kerkelijke en ambtelijke positie van deze andere werkers naast de predikanten, de ouderlingen en diakenen.

Consequenties aanvaarden

De huidige tijd vraagt eerder om een zwaardere dan om een lichtere opleiding van de predikanten. Als wij tenminste predikanten willen die er hun werk van maken de gemeente te dienen met het Woord van God, door daarover na te denken en daarmee concreet en actueel leiding te geven. Ook om deze reden doen de kerken er goed aan niet over te stappen op een seminarie, maar hun predikanten te blijven opleiden aan een eigen theologische universiteit. Dan moeten ook de consequenties daarvan aanvaard worden, inclusief het ondergaan van onderwijsvisitatie en het aanvragen van accreditatie. Uiteraard moet dat niet tot elke prijs gebeuren. Het is voorstelbaar

dat de overheid bij visitatie en accreditatie eisen gaat stellen waaraan een kerkelijke theologische universiteit niet kan voldoen. Of eisen waaraan zij, als zij trouw willen blijven aan haar roeping, niet moet willen voldoen. Maar zolang dat niet het geval is, blijft het de moeite waard ons ervoor in te span-

nen, dat in Kampen op universitaire manier gewerkt wordt. Universiteit of seminarie? Het antwoord moet in elk geval niet zijn: geef de universiteit maar op en bouw haar om tot een seminarie. Het beste antwoord is: houd de universiteit in stand. En zorg tegelijk dat er voldoende opleidingsmogelijkheden zijn voor alle kerkleden die de gemeenten en de verbreiding van het evangelie van Christus kunnen dienen met hun gaven en inzet. In Kampen of daarbuiten, aan een universiteit of aan een andere instelling.

Prof. Dr. G. Kwakkel is rector van de Theologische Universiteit te Kampen.

Noten:

1. Zie over het universiteitsberaad: Acta Generale Synode Amersfoort-Centrum 2005, hoofdstuk IX, artikel 122, besluit 6a en 6b, en het rapport van Deputaten Curatoren van de Theologische Universiteit aan de synode van Amersfoort-Centrum, bladzijde 17-18. Informatie over opzet en doel van het universiteitsberaad is ook te vinden op de website van de TU, www.tukampen.nl, onder Nieuws.
2. De volledige tekst van het referaat is te vinden op www.tukampen.nl, onder Nieuws.



uit de kerken

Oegstgeest - beroepen: R.R. Roth te Breda

Zuidhorn - beroep aangenomen: Jt. Janssen te Leeuwarden
Chiliwack (Can. Ref. Church) - beroep aangenomen: R. IJbema te Voorburg

Vakantieperiode Reformatie

Vanaf **22 juli** tot **2 september** verschijnt de Reformatie **2-wekelijks**.

De verschijningsdata zijn: 22 juli, 5 augustus, 19 augustus en 2 september.

Daarna is de verschijning weer wekelijks.

De uitgever

Tweedehands liefde



1 Johannes 4:19

Wij hebben lief omdat God ons eerst heeft liefgehad

A. J. Mol ■

Risico

Wat een feest is het wanneer mensen met elkaar gaan trouwen. Die periode daarvoor kenmerkt zich ook meestal door mooie dingen als: verliefdheid, toekomstplannen, genieten van het jong zijn en van elkaar.

Toch nemen ze een groot risico door onder één dak te gaan wonen. Ze gaan van alles delen met elkaar: het huis, het geld, het bed en... onverwachte tegenslagen. Let wel: het zijn altijd nog zondige mensen die op elkaars lip gaan wonen. Twee brandende kaarsen bij een vat buskruit. Zonde is hevig ontvlambaar.

Daarom moet zo'n stel in de leer gaan bij God die liefde is, bij Hem die liefde leert, bij die Heer die liefde bewijst.

Daarover schrijft Johannes zijn heerlijke brieven.

De bron

Omdat de apostel vele malen het woord liefde gebruikt, kun je dat het thema van zijn brieven noemen. Hij behandelt het onderwerp breed en diep. Je kunt het in allerlei situaties toepassen en de diepste bron wordt aangewezen: GODS LIEFDE.

Liefde van God naar mensen stelt hen in staat om lief te hebben. Laat die bron van liefde dan voortdurend open staan. Drink ononderbroken daaruit. Het maakt niet uit of je getrouwd bent of niet. Geen mens kan zonder liefde van God. In vers 10 lezen we: "het wezenlijke van de liefde is niet dat wij God hebben liefgehad, maar dat hij ons heeft liefgehad en zijn Zoon heeft gezonden om verzoening te brengen voor onze zonden". Daarna volgt de aansporing tot onderlinge liefde.

In vers 19 staat: "wij hebben lief omdat God ons het eerst heeft liefgehad".

Drink uit de bron van liefde, uit God zelf.

De rots

Nog niet zolang geleden las ik over een woestijntijd in een huwelijk. Het beeld is direct duidelijk: de liefde staat op een laag pitje, de liefde is bijna opgedroogd. Dan zie ik Israël door de woestijn trekken, roepend om water. In die nood is er de rots door de HERE aangewezen: daar is levenswater te krijgen, die rots is niemand minder dan Jezus Christus.

Hij reist mee met zijn volk om het in leven te houden.

Wanneer de liefde van een echtpaar dreigt op te drogen, wordt het hoog tijd te drinken uit de rots, uit de liefde van God.

Niemand kan zonder Gods liefde. Die werkt zegenrijk in de familiekring, in de gemeente, in het huwelijk tussen twee zondige mensen.

Verliefd

Met een machteloos gevoel horen we, lezen we, ervaren we de echtscheidingen.

Het is als een vloedgolf waar geen dam tegenaan kan. Waar gaat het mis, vraag je je af.

De verliefde jongelui kijken elkaar stralend in de ogen. Ze beloven elkaar liefde en trouw tot de dood hun scheidt. Waarom die talloze scheidingen?

Is men wellicht steeds uit op verliefdheid. En wanneer die gaat ontbreken, is het niet meer de moeite waard. Zijn we uit op steeds nieuwe avonturen.

Verliefd zijn is geweldig. Als een baal stro die vlam vat: een fel vuur, de warmte spat eraf, een heerlijke gloed straalt naar de omgeving... maar na een tijd gaat de boel smeulen en dooft het vuur. Een hoopje as is wat rest.

Volhardend

Sluit je toch aan bij het gasnet: een continue stroom van energie. Liefde die trouw is, trouw die liefde uitstraalt. En die energie komt van God. God is liefde.

Dat is maar niet een kreet: hij geeft ononderbroken liefde aan mensen.

De trouwdag is een feest. Vol overtuiging geven geliefden elkaar het ja-woord.

Maar menselijke voornemens zijn zo kwetsbaar. Onder de druk van satan, luiheid, zonde en tegenslag kan het verliefde vuur snel doven.

Blijft aan God, aan zijn liefde verbonden. Die EERSTE LIEFDE, daar moet je het van hebben.

Dan houdt tweedehands liefde het vol. Door Gods genade en Geest.

Ds. A.J. Mol is predikant van de Gereformeerde Kerk te Enschede-Noord

De spiegel van de pinkstergemeente



P.N. van der Laan, bekende leider binnen de Pinkstergemeenten, schrijft in het ND van 30 juni jl. over de 'kracht van de Pinksterbeweging'. Hij noemt een aantal voorbeelden van die kracht. Zoals de bewuste aandacht voor persoonlijke levensheiliging: roken, overmatig drinken, seksuele zonden, etc. horen niet bij je status als wedergeboren christen.

K. van den Geest ■

Een sterk accent op evangelisatie, vooral vanuit de motivatie de wereld te waarschuwen voor het komende oordeel. Creativiteit als het gaat om de vormgeving van de samenkomsten, die een dynamisch gebeuren zijn. Jezelf deel weten van Gods gezin: "Ze missen je als je er niet bent. Ze bezoeken je als je ziek bent. Ze bidden voor je als je het even niet ziet zitten. Zij zijn blij als het je goed gaat en moedigen je aan daar over te vertellen".

De goede leer, dus ook goed leven?

Is dat geen rooskleurige voorstelling van zaken vanuit de wensdroom van een leider? Of zou het de werkelijkheid zijn? Zijn de Pinkstergemeenten echt de gemeenschap die de bijbelse waarheid ook waar máákt? Waar de waarheid ook werkelijkheid wordt?

Er zijn er genoeg, die hun conclusie al lang getrokken hebben. Hele colonnes 'vrijgemaakten' beleefden hun exodus al door over te stappen naar deze levende kerken. Ik volg hen niet maar kan me er best iets bij voorstellen. Wie is niet jaloers op zulke gemeenten, wie verlangt er niet naar zo'n kerk, naar een echt levende kerk? Loop je in eigen kerken niet vaak aan tegen geestelijke bloedmoeie en platte wereldgelijkvormigheid? Was tijdens het WK voetbal aan gereformeerde christenen te zien, dat zij niet buigen voor de Afgod Koning Voetbal? En hoe staat het met onze missionaire houding in de wereld? Als je vol bent van de drang om je medemensen te confronteren met Christus, loop je

dan niet aan tegen een lakse houding als het gaat om evangelisatie en interne gerichtheid in plaats van missionaire werfkracht?

Hoe zit dit precies? We hebben altijd geleerd: de ware kerk is de kerk met de ware leer. Daar hebben we ook veel zorg voor gehad: het bewaren van de goede bijbelse leer. Maar het lijkt er op, dat het hebben van de goede leer niet garandeert dat het *leven* in de kerk ook echt naar die leer is. We hebben 'goede papieren', maar blijft het niet te veel bij papier? Zoals Mozes het volk Israël al waarschuwde: "besnijd uw hart" (Deut. 10:16). Besneden zijn is iets uiterlijks als het geen levende werkelijkheid wordt door met je hart voor de HEER te leven. Zonder dat blijft het bij mooie theorie, prachtige woorden, papieren waarheid.

Handelingen 2

Altijd weer kom je met deze vragen uit bij Hand. 2:42: "Ze bleven trouw

het lijkt er op, dat het hebben van de goede leer niet garandeert dat het leven in de kerk ook echt naar die leer is

aan het onderricht van de apostelen, vormden met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed". Wat een gemeente! Op één dag voegen zich drieduizend nieuwe gelovigen bij die kerk! Wat toen kon, kan dat vandaag niet? Sterker: is het niet gewoon een kwestie van bekering?

Heeft de kerk zich niet teveel gevestigd? Zijn we niet een tanker, vastgelopen op de zandbank van onze tradities en vertrouwde rituelen?

Deze vragen prikkelen. Zoals het verhaal van Van der Laan prikkelt. Toch wil ik eerst een wat kritische vraag stellen: hoe lees je Handelingen 2? Beschrijft het gebeurtenissen of is deze gang van zaken normatief voor nu? Zodat je moet zeggen: daar wordt gezegd hoe het vandaag móet. Bijbelgedeelten staan nooit op zichzelf. Er is altijd een groter geheel waarin je ze moet lezen. Goede bijbeluitleg is vandaag broodnodig. Wat kom je vaak onkritisch plukken van teksten tegen! Daar wordt dan mee geschermd: dit zegt God zelf! Veel kerkleden blijken gevoelig voor deze oppervlakkige manier van omgaan met bijbelgedeelten. We ontkomen er dus niet aan ook hier eerst 'in de geschiedenis te duiken'. Wat is hier aan de hand? Het is Pinksteren! Op deze dag is de Geest van Christus uitgestort! Dat is niet zo maar wat! Het is een unieke

gebeurtenis in Gods plan! Uniek: zoals God één keer zijn Zoon heeft gegeven, geeft hij nu zijn Geest. Ook één keer dus. Maak onderscheid tussen de Persoon van de Heilige Geest en zijn kracht. Als *Persoon* is hij ons éénmaal gegeven. Zijn *kracht* is blijvend!

Op deze dag, legt Petrus uit, zien de mensen Jezus zelf aan het werk. Jezus, die ze kort daarvoor gedood hadden. Hij leeft! Dat laat hij vandaag zien: “dat is wat u ziet en hoort” (Hand. 2:33)! Als het om zo’n unieke gebeurtenis gaat, dan *kán* het niet anders of er worden ook *unieke effecten* zichtbaar! Krachten werken hier, die hun weerga in de geschiedenis niet kennen! Vergis je niet, dit is Gods laatste grote zet op het schaakbord van zijn plan, de komst van zijn wereldrijk!

Via de leer tot de Heer

En dat zie je aan die eerste gemeente: ze blijven trouw! ‘Trouw’ en ‘blijven’ zijn een onafscheidelijke tweeling. Trouw in je huwelijk blijkt doordat je blijft. Ook en juist als het er om spant. Dat je alles op alles zet, niet opgeeft. Zeker, er is soms zondige gebrokenheid, waardoor het je ook in zo’n gevecht soms toch bij de handen afbreekt. Maar we hebben het hier over wat trouw wezenlijk is: blijven bij je eerste liefde. Opvallend is, dat het trouw blijven aan het *onderricht van de apostelen* het eerst genoemd wordt. De apostelen waren uitgezonden om alle volken tot Jezus’ *leerlingen* te maken en hen moesten *leren* zich te houden aan alles wat hij zijn leerlingen opgedragen had (Matt. 28:19-20). Leren is eenrichtingsverkeer: de leraar brengt zijn boodschap over, de leerlingen luisteren. *Discipel* zijn vraagt om *discipline*! En dat is wat je in die eerste gemeente ziet: gedisciplineerd blijven ze zich verdiepen in het eerste onderwijs. Wat is dat: studiebijeenkomsten, lezingen, dikke boeken, mooie theo-

Eenheid met elkaar en met andere christenen begint dus niet op het niveau van samen bidden of samen lofprijzen, hoe mooi en waardevol dat ook is. Een EO-Jongerendag, een Nacht van Gebed, een Sing-In of Jeugdkerk: doen! Maar het blijft eenheid aan de oppervlakte. De diepere laag van samen uit dezelfde Bron put-

de ‘leer’, het onderricht van de apostelen, dat is het evangelie zelf!

ten en drinken ontbreekt. De Gereformeerde Kerken hebben altijd op die basis eenheid met andere kerken en christenen gezocht. Dat doet recht aan wat je in de Bijbel ziet: drinken uit dezelfde Bron legt de enige echte vloer waarop het huis ook toekomst heeft.

Gemeenschap, vieren, aanbidding

In de NBG-vertaling van 1951 kon je duidelijker zien, dat alle vier elementen (onderwijs, gemeenschap, brood breken en gebeden) verbonden zijn met datzelfde ‘trouw blijven’. De Geest van Christus is op deze dag uitgestort. En wat zie je: een gemeente die in alles trouw blijft. En dat trouw blijven, dat begint bij de Bron: het onderricht van de apostelen. Niet voor niets begint het daar. Want wees eerlijk. Wat stel je je voor bij ‘gemeenschap’? Een prettige sfeer in de kerk, waarin iedereen zich welkom en geaccepteerd voelt? Absoluut, dat ook. Is dat soms ook ‘gezelligheid’: een gemeentedag, ontspannende activiteiten, een jeugdsoos?

het over als we elkaar ontmoeten? Over voetbal, over de dominee, over nieuwe gezangen? Ik zeg niet, dat het over al die zaken niet zou mógen gaan. Maar wat (of beter: wie) bindt ons echt *sámen*? Wat (of beter: wie) je soms pijnlijk mist, is Christus zelf! Sommigen hebben de grootste praatjes, maar zodra de naam van de Heer

valt, valt er ook een benauwende stilte. Soms kan het over van alles gaan maar blijkbaar niet over Jezus. Wenst u iemand op z’n verjaardag Gods zegen en kracht voor z’n nieuwe jaar? Loop jij de kerk uit onder de indruk van zijn liefde? En deel je dat met die ander naast je, of steek je meteen een sjekkie op en gaat het alweer over de kansen van het nationale elftal? Niet dat dat niet mag, maar het lijkt soms alsof het omgekeerde, samen de liefde van Christus delen, bijna not done is! Gemeenschap is leeg, geestelijk leeg, als contacten alleen maar sociale contacten zijn. Als die niet gevuld zijn met Jezus’ Geest en kracht. Dan hebben we een mooie leer, maar het is papier. Op papier durven we grote woorden te zeggen, maar in persoonlijke contacten blijft het soms akelig stil wat dat betreft. Als Christus echt centraal staat, zou je dat dan niet in alles moeten kunnen proeven en merken?

Zeker, achter de schermen, in stilte, gebeurt van alles. Die ene broeder die trouw de kinderen van dat uitgeprocedeerde gezin naar school brengt. Of die ene zuster die trouw die chronisch zieke oudere opzoekt, week in week uit. Of die broeder die het niet opgeeft contact te zoeken met die jongere die van de kerk en van God vervreemd is. Trouw! Bij al die mensen. Trouw vanuit de Bron. Goddank: wat is er veel trouw in de kerk. Al die mensen die werkelijk *trouw* in de kerk komen, *trouw* op de bijbelstudie komen.

Wat gaat er van ons uit?

Maar vanwaar dan al diegenen bij wie je soms zo weinig licht en vuur en warmte van Christus ervaart? Je mag niet in hun hart kijken, nee. Maar lopen we niet het risico, dat dat soms

discipel zijn vraagt om discipline

riën? Welnee! De ‘leer’, het onderricht van de apostelen, dat is het evangelie zelf! De boodschap van en over Jezus Christus. In en met die leer komt hij zelf naar mensen toe. Leren is eenrichtingsverkeer: de Heer gebruikt de leer. Je vindt de Heer niet in jezelf. Je ‘doet hem niet op’ in de winden van religieus gevoel die om je heen waaien. Voor de echte persoonlijke ontmoeting met deze Heer moet je naar de Bron: zijn Woord, zijn onderwijs, zijn geboden (Matt. 28:20). Via de leer vind je de Heer.

Natuurlijk, dat ook. Of moet je meer denken aan wat Van der Laan zegt over dat omzien naar elkaar, die persoonlijke aandacht voor ieder? Dat hoort er ook bij. Al die dingen kun je niet missen, inderdaad.

Maar wordt dat hier met ‘gemeenschap’ bedoeld: een gastvrije kerk, gezelligheid, ontspannende ontmoeting, onderlinge zorg? Ja, maar hoeveel gezelligheid en ontspanning is er niet, die niet boven het niveau uitkomt van de gezelligheid van het buurtfeest of van het café? Waar gaat

wat al te gauw geroepen wordt? Heb jij nooit die akelige vraag: wát leeft er dan in de harten van zo vélen? Hoe kan dat: een kerk met de goede leer, maar tegelijk conflicten die niet afge-maakt maar liever onder het tapijt geschoven worden? Blijven er niet heel wat gezwollen van onbeleden zonden onderhuids woekeren, terwijl we met vrome gezichten de maaltijd van de Heer vieren? Hoe is het moge-lijk, dat het negende gebod (niet onverhoord oordelen) met voeten wordt getreden en we tegelijk volhou-den dat we dé kerk van Christus zijn? Van der Laans woorden dagen dus

het lijkt soms alsof het samen de liefde van Christus delen bijna not done is!

uit. Ik wil ze niet maar eventjes weg-zetten als 'ongefundeerde uitingen vanuit een zwak ontwikkelde leer'. Ook niet door te zeggen: 't zal daar ook wel weer wat zijn. Al kun je daar van alles over zeggen: hoeveel ruimte is er binnen de Pinkstergemeenten? Is daar ruimte voor mensen van wie het huwelijk na biddend strijden toch op de klippen liep? Voor mensen die nog gebonden zijn in een verslaving maar wel zoeken naar de liefde van God? Voor jongeren die midden in een geloofscrisis zitten van twijfel en zoeken naar God in hun leven? Kortom, zijn we allemaal christenen

in de 'status' van wedergeborenen, of is er ook ruimte voor zoekenden, twij-felenden, ja zelfs zondigenden? Gods kerk is een kerk die leeft in de ruimte van zijn genade. Dús is er ruimte, nee, níet voor onbeleden zon-den, voor onbekeerlijke mensen, voor mensen die kiezen voor leven in zonde. Juist dat trouw zijn aan het onderricht van de apostelen vraagt om krachtadige tucht: elkaar áán-spreken, elkaar de keus voor Christus voorhouden. Maar daar heb je het dan ook weer: Christus komt dan ter sprake. Gesprekken en ontmoetingen kunnen en mogen niet leeg van

breidde hun aantal dagelijks uit met mensen die gered wilden worden" (Hand. 2:47)!

Ds. K. van den Geest is predikant van de Gere-formeerde Kerk te Hengelo

PERSBERICHTEN

Zendtijd voor kerken

Op D.V. **zondag 30 juli** a.s. wordt via radio 747 AM om **17.02 uur** een kerk-dienst uitgezonden van de Gerefor-meerde Kerk vrijgemaakt in Ommen-West. Voorganger ds. Henk Siegers preekt over het thema 'God geeft ver-moeide mensen nieuwe energie'.

Landelijke gebedssa-menkomst Gerefor-meerd Appèl

2 september 2006

Thema "De tijd dringt!"

Voorgangers: ds. C.T. de Groot, prof. dr. B. Kamphuis, drs. J. van Mulligen

Muzikale leiding: Peter Snee

Programma: **19.00 uur**, sing-in; pauze; 20.00 uur, gebedssamenkomst

Plaats: kerkgebouw De Lichtkring, Laan naar

Emiclaer 1, **Amersfoort**

Info: www.gereformeerdappel.nl of tel. 015 - 25 65 015

KERNREDACTIE:

Dr. E.A. de Boer,
Prof. Dr. B. Kamphuis

OVERIGE REDACTIELEDEN:

Drs. A.L. Th. de Bruijne, Drs. I.D. Haarsma,
Prof. Dr. G. Kwakkel, Drs. B. Luiten,
Drs. K. de Vries, J. Westert.

MEDEWERKERS:

J.J.D. Baas, Drs. E. Brink, J.M. de Jong,
Ds. G. Riemer, Dr. J. Smelik,
Drs. H. Veldman

BLADMANAGEMENT:

Mevrouw M.T. Kremer
Scholma Druk bv, Postbus 7
9780 AA Bedum, tel. 050 3013636

Alle stukken voor de redactie bij voorkeur per E-mail: reformatie@scholma.nl, ingeval per post via bovengenoemde postbus.
Uitgever: Print Media bv, Bedum
Technische realisatie:
Scholma Druk bv, Bedum

ADMINISTRATIE EN ADVERTENTIES:

Scholma Druk, postbus 7,
9780 AA Bedum.
Telefoon: 050 - 3013636.
Fax: 050 - 3012732
(o.v.v. Reformatie).
E-mail: reformatie@scholma.nl
Aanlevering advertenties in overleg.
ING Bank: 66.30.92.620

ABONNEMENTSPRIJZEN:

€ 49,50 per jaar
studenten € 19,50;
buitenland € 130,00
- abonnementsjaar loopt van
1 januari t/m 31 december
- opzegging van het abonnement dient 1
maand voor aanvang van het nieuwe abon-
nementsjaar schriftelijk of per e-mail te
geschieden (voor 1 december)
Losse nummers € 1,50 (incl. porto).

De Reformatie is op Daisy cd-rom verkrijgbaar bij de Chr. Blinden-bibliotheek voor blinden en slecht-zienden. Tel. (0341) 565477.

ADVERTENTIES (acquisitie en verkoop):

J. Hoogenboom, tel. 050-4091204,
fax 050-4091252
e-mail: info@hoogenboom-communicatie.nl
Prijs: € 0,45 per mm.
Contracttarief op aanvraag.

Zonder schriftelijke toestemming van de uit-gever is het niet toegestaan artikelen uit dit blad over te nemen.

Web: www.dereformatie.nl
ISSN 0165-5191

Waardering voor onderzoek van Apeldoorn en Kampen

Enkele weken geleden kwam een internationale commissie op bezoek in Apeldoorn en Kampen. De commissie onderwierp het wetenschappelijke onderzoek van de theologische universiteiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) aan een kritische beoordeling. Hieronder vindt u een verslag van het werk en de bevindingen van de commissie.

G. Kwakkel ■

Aan de Theologische Universiteit in Kampen wordt onderwijs gegeven aan studenten. Dat spreekt vanzelf. Daarnaast verrichten docenten en assistenten in opleiding (aio's) wetenschappelijk theologisch onderzoek (vroeger spraken wij in dit verband eerder over 'studeren'). Ook studenten in de afstudeerfase leveren soms een interessante bijdrage aan dat onderzoek. Uiteraard komen de resultaten van het onderzoek ten goede aan het onderwijs. Maar zij moeten ook gepubliceerd worden, allereerst in boeken en artikelen voor vakgenoten, verder ook in publicaties die op een breder publiek gericht zijn. Daardoor kunnen de predikanten en de kerken op verschillende manieren van de vruchten van dat werk profijt trekken.

Universiteiten in Nederland zijn verplicht eens in de zes jaar hun onderwijs en hun onderzoek te laten beoordelen oftewel 'visiteren' door een commissie van deskundigen. In het vorige cursusjaar (2004-2005) is het onderwijs van alle theologische faculteiten gevisiteerd. In het nu aflopende cursusjaar stond de onderzoeksvisitatie op de agenda.

Samenwerking

Onderzoek is steeds meer een kwestie geworden van samenwerken, in programma's en projecten. De Theologische Universiteit in Kampen is te klein om dergelijke onderzoeksprogramma's zelfstandig op te zetten en uit te voeren. Daarom zijn wij op dit gebied feitelijk gefuseerd met de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Apeldoorn. Er zijn vier gezamenlijke onderzoeksgroepen gevormd, één voor de bijbelvakken, één voor dogmatiek en ethiek, één voor kerkgeschiedenis en kerkrecht en één voor praktische theologie oftewel ambtelijke vakken. Elk van deze vier groepen heeft een eigen onderzoeksprogramma opgesteld. De afgelopen visitatie had betrekking op het onderzoek dat van 2000 tot 2005 verricht is. Omdat de onderzoeksgroep praktische theologie

nog maar kort geleden van start is gegaan, bleef deze bij de visitatie buiten beschouwing.

De visitatie

De onderzoeksvisitatie in Apeldoorn en Kampen werd volgens de regels van het spel verricht door een internationale commissie van theologen die een algemeen erkende reputatie als onderzoekers hebben. De commissie bestond uit: Prof. Dr. O. Hofius, hoogleraar Nieuwe Testament aan de universiteit van Tübingen (Duitsland), Prof. Dr. C.R. Trueman, hoogleraar kerkgeschiedenis aan Westminster Seminary, Philadelphia (VS), en Prof. Dr. F. Theron, emeritus hoogleraar systematische theologie van de universiteit van Stellenbosch (Zuid-Afrika).

Het bezoek van de commissie werd voorbereid door een zelfevaluatie, *Research Assessment 2000-2005* geheten. Daarin presenteren wij het onderzoek van de afgelopen jaren en kijken met een kritische blik daarop terug. Verder werd aan de commissieleden van tevoren een aantal publicaties uit de verschillende vakgebieden voorgelegd ter beoordeling.

Op 12, 13 en 14 juni voerde de commissie gesprekken met verschillende medewerkers van beide universiteiten: docenten, enkele aio's en de onderzoekscoördinator (de Kamper bibliothecaris Drs. G.D. Harmanny). Tijdens een bijeenkomst in Apeldoorn op donderdagavond 15 juni presenteerde de commissie haar voorlopige rapport. Het definitieve rapport wordt in de loop van augustus verwacht. Na ontvangst zal het op de website van de Theologische Universiteit, www.tukampen.nl, geplaatst worden. Vanaf dat moment komt ook de tekst van de zelfevaluatie op de website te staan.

Positief rapport

Hoewel het definitieve rapport nog moet verschijnen, heeft de commissie al wel zoveel verteld, dat wij daarvan het een en ander naar bui-

ten kunnen brengen. Wij doen dat met plezier en grote dankbaarheid.

Eerlijk gezegd zagen wij de uitkomsten van de onderzoeksvisitatie met enige bezorgdheid tegemoet. Omdat Apeldoorn en Kampen allebei ook vele kerkelijke taken te vervullen hebben, wordt het onderzoek te vaak de sluitpost op de tijdsbegroting. Des te meer waren wij verrast, toen de commissie unaniem een positief en lovend rapport presenteerde.

Volgens eigen zeggen was de commissie op basis van de zelfevaluatie en de toegestuurde publicaties met hoge verwachtingen naar Nederland gekomen. Men was in deze verwachtingen bepaald niet teleurgesteld. De commissie gewaagde er zelfs van dat de theologische universiteiten in Apeldoorn en Kampen een onberispelijke wetenschappelijke reputatie hebben. In de onderzoeksprogramma's worden belangrijke vraagstukken aan de orde gesteld, die relevant zijn voor kerk en theologie. Men was onder de indruk van het aantal en de kwaliteit van de publicaties, zeker gezien de beperkte menskracht en middelen.

Wat ook beslist vermeld moet worden, is, dat de commissie zich zeer lovend uitliet over het niveau van onze aio's. En ook over de kwaliteit van de bibliotheken van beide instellingen. Een kroon op het werk van de dames van het Bibliotheekfonds! Waardering was er verder voor ons verzet tegen de tendens om de theologie om te vormen tot een neutrale religiewetenschap, waarin de waarheidsvraag niet gesteld wordt. Men moedigde ons aan ook in dat opzicht onze eigen identiteit te bewaren, in overeenstemming met onze wortels in de reformatie van de zestiende eeuw en onze aard als kerkelijke instellingen. Wat dat laatste betreft, waardeerde men de kerkelijke betrokkenheid van de medewerkers, zoals die onder andere tot uiting komt in boeken en publicaties voor een breder publiek. Duidelijke aanmoedigende woorden werden verder gesproken over ons beleid ten aanzien van de talen, de bijbeltalen Grieks en Hebreeuws en het Latijn. Op dit punt moeten wij volgens de commissie niet van schipperen willen weten.

Aanbevelingen

De commissie wijdde niet veel woorden aan de zwakke kanten van ons werk, maar zag ze niet over het hoofd. Men dacht in dat verband met name aan het feit dat de omvorming van individueel onderzoek naar gezamenlijke projecten en programma's nog maar kort achter ons ligt en verder zal moeten doorwerken. Ook onderkende men het risico, dat er vanuit de kerken een zo zwaar beroep op de docenten wordt gedaan, dat zij te weinig toekomen aan het verrichten van onderzoek. Maar de zwakke momenten kunnen volgens de commissie goed overwonnen worden, mits wij doorgaan op de weg die in de zelfevaluatie gewezen wordt.

De commissie eindigde haar rapport met een aantal concrete aanbevelingen. Enkele daarvan

zijn in het voorgaande al aangestipt. Ik haal hier nog de volgende naar voren.

1. Laat het onderzoek ook in de toekomst bepaald worden door de kerkelijke en confessionele basis van beide universiteiten. Bewaak anderzijds de academische vrijheid van de onderzoekers.
2. Zorg voor een goede balans tussen kerkelijke activiteiten en onderzoek. Voltijds-docenten dienen 40% van hun tijd oftewel twee dagen per week aan onderzoek te kunnen besteden. Zorg ook dat docenten regelmatig studieverlof krijgen, wat noodzakelijk is om grotere publicaties te kunnen voorbereiden.
3. Breid het aantal aio's uit en betrek ook op andere manieren jonge onderzoekers bij het werk.
4. Streef met behoud van het theologisch karakter naar meer samenwerking met andere vakgebieden.
5. Moedig het publiceren van onderzoeksresultaten in erkende internationale vaktijdschriften aan.

Dank

De aanbevelingen van de commissie zullen in de komende maanden intensief besproken worden. Zij geven ons voldoende huiswerk in handen. Maar wij hebben veel moed gekregen om die klus ter hand te nemen.

Wij zijn de leden van de commissie zeer dankbaar voor het werk dat zij voor ons hebben willen doen. Samen met hen hebben wij donderdag 15 juni de Here gedankt voor de positieve uitslag van de visitatie. Mooi was het te ervaren, dat wij dat konden doen in verbondenheid in het christelijk geloof. Wij verwachten voor de toekomst de hulp van God bij al ons werk, niet in het minst het theologisch onderzoek. Juist dan is het tegelijk buitengewoon bemoedigend te merken, dat vakgenoten op verschillende plaatsen in de wereld begrip en waardering hebben voor waar wij in Apeldoorn en Kampen mee bezig zijn.

Op 10 juni 2006 vond voor het eerst het universiteitsberaad plaats. Bestuursleden en docenten spraken met leden van kerkelijke deputaatschappen over het werk aan de Theologische Universiteit. Bij die gelegenheid heb ik onder andere iets verteld over de resultaten van de onderwijsvisitatie, waarvan het rapport het afgelopen voorjaar is verschenen. Binnenkort kunt u hier meer over lezen in *De Reformatie*.

Prof. Dr. G. Kwakkel is rector van de Theologische Universiteit te Kampen.



PERSBERICHT

Overheidseisen voor een kerkelijke opleiding

mededelingen van het College van Bestuur van de TU Kampen, d.d. 20 juni 2006

Op zaterdag 17 juni 2006 heeft voor de eerste keer het 'universiteitsberaad' plaatsgevonden. Dit beraad is een informatieve bijeenkomst van docenten en curatoren van de Theologische Universiteit met diverse deputaatschappen. Het is ingesteld door de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005. Het is de bedoeling dat een dergelijk beraad tenminste één keer per jaar plaatsvindt. Tijdens het beraad kon informatie worden uitgewisseld tussen de Theologische Universiteit en een aantal deputaatschappen.

Thema

Het thema van dit eerste beraad was: het wetenschappelijk karakter van het onderwijs aan de Theologische Universiteit Kampen, mede in relatie tot de overheidseisen.

Wetenschappelijk

De rector van de TU, prof. dr. G. Kwakkel, laat in een korte toelichting zien hoe de Gereformeerde Kerken vanaf de 16de eeuw gestreefd hebben naar een *wetenschappelijke* predikantsopleiding. Zie daarvoor in de rubriek 'Kerkelijk Leven' de bijdrage van Prof. dr. G. Kwakkel.

Aanvraag van een rijksbijdrage

Na de uiteenzetting van de rector volgt een korte bespreking, waarin ook even de aanvraag van een rijksbijdrage aandacht krijgt. Omdat veel studenten niet als predikanten in de kerken aan het werk gaan, is het niet nodig de TU volledig op kosten van de kerken te laten draaien. De eerste drie jaar van de opleiding (de 'bachelor Theologie') zijn bedoeld als een algemeen vormende academische studie en als onderbouw voor het vierde tot het zesde jaar (de 'master Theologie') waarin de feitelijke predikantsopleiding wordt afgerond. In deze situatie is het begrijpelijk dat de TU pogingen doet om te komen tot gedeeltelijke overheidsbekostiging. Overigens komt de kennis van afgestudeerden die geen predikant worden, uiteindelijk vaak wel ten goede van de kerken en tijdens de studie leveren deze studenten ook een positieve bijdrage aan het onderwijsklimaat in de TU.

Samenwerking

Twee vragen staan verder centraal in het beraad:

- Wat heeft uw deputaatschap de TU te bieden: hebt u vanuit uw deputaatschap informatie waarvan u denkt dat die voor de TU van belang is?
- Wat hebt u te vragen aan de TU: welke aandachtspunten wilt u vanuit uw werkgebied aan de TU meegeven?

Diverse deputaatschappen nemen zich voor, deze vragen in de komende tijd 'mee te nemen'. Op deze manier kunnen ze zich voorbereiden op het universiteitsberaad in het jaar 2007. Deze eerste keer heeft het beraad, naar de overtuiging van de deelnemers, beantwoord aan zijn doel.

*In opdracht van het College van Bestuur van de TU,
W.F. Wisselink, secretaris.*

KERKGEBOUWEN

vertrouwd verzekerd



speciale verzekeringen voor kerken, zorginstellingen en monumenten

Elk jaar krijgen we premie terug.
En flink wat!



Postbus 500 5240 AM Rosmalen www.donatus.nl tel. 073 - 5221700

